Небојша Лапчевић

БЕРАЧИ ПОЛЕНА

повеља

Едиција
ПОВЕЉА

Библиотека
ПОЕЗИЈА, ДАНАС
књига сто педесет пета

Уредници
ДЕЈАН АЛЕКСИЋ
ЖИВОРАД НЕДЕЉКОВИЋ

Небојша Лапчевић

БЕРАЧИ ПОЛЕНА

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
„СТЕФАН ПРВОВЕНЧАНИ"
КРАЉЕВО
2019

На корицама:
Слобо Јевтић Пулика, *Сећање на прошлост*, 2007.

ВАЗДУХ

Песник који дише ваздух,
тежак ваздух дише...

Ваздух му је поленско поље,
врело и језеро,
доручак и вечера,
струј у замаху соколова,
у сунчаним пегама
док га љубе усне ваздушасте,
жилама и воштаним костима,
у коначном реду летења
и смрти која чека
бесконачност.

Песник који дише ваздух,
тежак ваздух дише...
док сриче
кључни стих,
нутрину што
лебди,
лебди полен-пољем...

ОСВАЈАЊЕ ВАЗДУХА

ОСВАЈАЊЕ ВАЗДУХА

Један велики храст
набрекао, шири руке
и уздиже се
попут Икарових крила,
и покреће ветар, покреће ветар,
и покреће слике у сећању,
покреће искре огњева запретених,
и покреће обзорја јесењих хридина,
покреће плес белих лептирова,
покреће време у којем сам те волео,
и покреће сиву пешадију у дубини ноћи,
покреће водени цвет,
иза кућерака непрестано,
у дубини моје душе
узраста један велики храст,
за тебе сам га обгрлио,

наш запис,
набрекао, шири крила...

ПАРАБОЛА О ЗАБРАНИ ОКУПЉАЊА

Ако новине објаве
Забрану окупљања,
на брзину ћу записати
све мисли,
брзо поспремити
собу упрљану мастилом,
папириће и ројеве стихова
понети на језику.

Ако новине објаве
Забрану окупљања
твоје ћу јутарње тело
окупати свежим соковима,
и покрити масним страницама
Хенрија Милера
и сачекати да женка прождере мужјака.

Ако новине објаве
Забрану окупљања
тај пртљаг ћу однети на трг,
где неће бити никог,
да коначно поравнамо све рачуне,
све ломаче за библиотеке
претворене у прах и пепео,
мноштво језика одсечених
пљује само један стих,

довољно је зрно
да никне...

СИГМУНД ЈЕ ИМАО ПРАВО

Д. Ј. Данилову

Сигмунд је имао право
Palmes d'or champagnes
се не отвара усправно,
нити у вртачи косог хица,
већ се држи под јастуком,
у топлој постељи од смиља,
у рукама девојачких ногу,

кад снови постану ласице бесне,
кад клавир Шопена плаче,
кад с врхова ледника види се јутро,
кад се орошена окренеш на бок,
кад се потиском чепа окрене ток.

Тад сви чекају првог петла
да најави почетак
пенушаве бесконачности.

То је објављено у
Internationale Zeitschrift fur Psychoanaliyse
у прилогу „Нагони и њихова судбина",
опипавајући несвесно.

Према фусноти Фројда
у надметању имена и презимена.
Сигмунд је имао право!

СВЕ ОНО ШТО НАМ ОСТАЈЕ

Све оно што нам остаје
цивилизацијска је нит.
Једни рекоше: *Аријадна није имала*
паметнијег посла,
други рекоше, *Египћани*
су предуго рачунали на снове;
Сфинга је без очију,
трећи опет, *од винских стихова*
Албија Тибула још се отрезнили нисмо.

Шта ће се догодити са стиховима
кад дах пресахне
и заборавимо свој глас?

Да ли кренути низбрдо или
горе ка небеским столицама
где још увек
хучи прарека сећања?

POETICA MONOCULTURA

Култура борави у оном што јесте.
Као кад две заљубљене птице
полећу ка новим стаништима.
То нису птице о којима је певао Хомер,
ил' дозивао бераче полена,
насамо их дописивао у честарима,
заплетене гране и прсте класја
расплитао безнадежно,
и сновима одгонетао таласе,
дубоко замишљен над водом,
дубоко укорењен земљом,
дубоко у строфама и биљу,

дубоко око
памти црте лица
памти неког ко учитава
кошнице стихова.
Он постаје наш памтивек
и спасава...

ДЕКОНСТРУКЦИЈА ВАЈАРЕВОГ СНА

Габријели

Вајам те,
руке у тесту,
руке у глини,
руке у нескладу,
вајам те
по сећању на слику
недовршене маште,
твоје лице, врат,
очи, уста
косу у превирању...
више не знам наизуст,
јер све
раздувава
неки ветар из свемира.

До самог сунца подижем
несавршени облик,
јер сунце све
сажеже
у длан
расутог сазвежђа.

БИСТА НЕЗНАНОМ ПЕСНИКУ

Зид до зида,
врт до врта, ограде,
насипи, ограде,
лист по лист, читаонице,
ложнице, читаонице,
тавани, подруми,
тавани без кровова,

лавиринти, ходници,
ћелије и гробнице,
врата до врата
отварају се...

То лебди песник
са песмом узајамном
над својом бистом
у парку црвених лампиона
и казује:
нису ми потребни венци,
ни свеже цвеће,
ни воће, нежне руке
оне не знају за тежину
Домокловог мача,
нису ми потребне успомене, ни сећања,
ни свеће, бесквасни црни хлеб,
ни кованице словором, ни окови,
маслинова грачица,

окови, они не знају
за моје руке од стихова,

док се голубови
над бистом,
око зрневља
натпевавају
зелен-песмом
о прапролећу.

ПАРЕЊЕ МАЧАКА

Сутра ћеш заспати,
посута латицама ружа,
у време које није ни за љубав
ни за цветање.
Сутра ћеш заспати
јер ја више нисам млад,
да те узбуђује моја
невиност.
Сутра ћеш заспати,
пре но што кажеш:
То је лепо!
Пре но што приљубиш
тело уз тело,
две белине,
две целине.
Као парење мачака,
као стабаоце и коњиц
као колена, сочно воће,
тако близу,
да све изгледа
предалеко...

МИРИС РАЗГРЕЈАНЕ ЖАЛФИЈЕ

Напољу је падала киша,
још чујем Преверове лирске капљице,
самовар и шољица чаја на ноћном сточићу,
кад ниси ту: тако те јасније опажам,
попут сликара наиве.

За неколико година ћеш личити
поново, на онај тренутак од
пре десет,
девет,
осам,
осамдесет година...

Када ћеш добити ово писмо-
-песму о нама,
коју живимо после нас,
или после стихова;
с укусом врелог чаја,
о карабитној лампи,
у прозору бледог јануара,
у стакату контрабаса,
у осмеху нашег сина,
с мирисом разгрејане жалфије
што га испира
а не може ништа
све
ситнија
киша...

ОРНАМЕНТИ СПРАМ СВЕТЛОСТИ

ЖИЖНИК

Паперје светлости које нас је саставило,
у мојим очним дупљама гнезди твоје небо.
И једна жеравица добија крила.
И истражује вечност, спрам твог сунца.
Но, пут је незнан. Сан?

Жижник.
Дуга прича.

Сад, кад је
време заустављено:
воли ме озвезданог.

Желиш ли ме вечним
сад, кад је свемирје:
анђели ударају у бубњеве.

ОРНАМЕНТИ СПРАМ СВЕТЛОСТИ

1.

а да не би било сумње
о тачној хронологији догађаја:
материја од које је љубав саздана
по мери је осетљивих душа:
госпа разуздане косе умотана
у раскалашне волане и хаљине од тиркиза,
пажљиво бичевима од коже и јасписа
исписује сексуалну орнаментику
свог партнера...
а да не би било икакве сумње,
неки страшљивци иза завесе
бришу нос и филозофирају
по хронологији догађаја...

2.

кад-тад пламени језици
окупљају овостране и оностране особе
с чудним навикама: многе љубави
пупе пелудом и
немају своје заставе и симболе...
кад-тад ти дође да купиш љубав
чак и када није по сниженој цени,
трговац колонијалном робом ревносним
радом приуштио је себи слатку размену
Златни зуб мењао за
поуздани шапат и приватно ћаскање...

кад-тад пламени језици девица
бивају угашени соковима
расковник травке...

3.

чекајући страсне жене
огрнуте кишом или тамом
као непозната девичанска лица
препуна наговештаја,
чекајући на обали
где ме је ветар попут цепелина
поново враћао теби...

далеки докови,
од зоре до зоре,
чекају да те препознам,

о кад би имала
осмех милоснице,
себе бих се сетио...

4.

колутови светлости
отварају источни зид
испуњен стакленом орнаментиком,
и попут огњене канце
продиру у невино срце
плена јутарњег...

светови спрам светла
на све стране

замахују поленским крилима
и подижу космички ветар,
и подижу моје последње писмо
и ружу, на њеном белом спомену...

НАДОЛАЗИ НЕКА ВОДА

Између Соломона и Хаиле Селасија је
баш толико времена колико од Херодота
па до Слепог Песника с гуслама.

Између Дијамантске сутре, прве кинеске
књиге до Конфучијеве доктрине
има баш толико времена колико од
лажне браде краљице Хатсшепсут
па до ноћног ритуала жвакања коке
помешане са липовином.

Између тетоваже у Парижику и персијског тепиха
с мотивима номада,
купљеног на аукцији
је баш толико времена колико од
хебрејског Атбаша па до
микрочипа у Маркесовом компјутеру.

Између овог и оног света
више неће бити времена,
кажу, надолази нека вода
преостала од потопа.

ПРЕОБРАЖАЈ

Преображавам се
у горостасни храст,
у касно небо,
у трудницу која је већ
десетак часова мртва,
у париске барикаде
што падају поново...
у љуспу ораха
што глође је кућни миш,
у бескућника што тражи
топлу руку,
у летећи комад железа,
у педаљ источне земље,
у недовршену градину,
у барку опточену сновима,
у врв девичјег руна,
у смотру чемпреса и огњевите вртове
преображавам се,

залутао
тражим своју душу,
а она је ту негде иза мене,

држи виљушку
и набада
вечерњи комад меса...

ПРИВИЂЕЊЕ

Какво ће сутра бити време? – питају становници
Хирошиме нешто више од три фртаља столећа.
Нешто мање од тог временског ступца
новинари штампају неку своју прогнозу.
Та разлика замајава човечанство
као и тачно време на Гриничу или
тачан датум рођења Божјег сина.

Данас је равнодневица!

Очито, све је привиђење
осим студи што леди кости.

КАРАБИТНА ЛАМПА

Упали лампу
црвеног пламена
док реч по реч
ноктима шапућеш
и пријебљива сва
трчиш преко ватре.

Јасно ћеш говорити,
и биће несаница,
и бићеш јабука и нож,
карабитна лампа
и неки стих, ил неки црв
што ми врти груди.
О, Лезбијо љубав мени буди!

Угаси лампу,
можда ћеш рећи
нешто црвеније,
нешто течније, но што је
говорила Ана Карењина,
не знајући да светлиш
нада мном
попут свица у налету
док гасиш пламенац, огњену жеђ
студенија од студи.
О, Лезбијо љубав моја буди!

СЕЈАЧ

Рука којом сејеш,
рука је чврста духа,

зрневљем сејућ
расејаваш...

Алеф.
Алфа.

Нула,
нула,

један...

ПРЕБРОЈАВАЊЕ ДРВОРЕДА

Путељком кроз средину шуме
разлиставам сазнања о себи,
колико неповерења, неискрености,
сујете носи једно тело
под високим стаблима...
О, како је високо над мојом главом
летела једна птица
која је одлучно носила своје име,
гранчицу ловора
и библијску причу о потопу...

Не знајући речи песме
звиждукао сам
пребројавајући дрвореде,

бели џемпер
ме је болео
храпавим влакнима,
све остало
је било одељено
телесно испуњење.

СОНЕТ ОПСЕНА

Клас је опсена, а класање лепота
Међ прстима спава звезда репатица
цури ил је исцурела флаут-нота
у жилице јој очних титравица.

Сољу спржен, ил у брег одрођен
у часу се круним ко клас кад часи
нису. Зором кошен, недокошен, гоњен.
Семе је крвца и крљушт нечасти.

Од чега је саздан, од кавог је сјаја
то пукло непце што сатках у ведрине,
док усташца златна вечни додир спаја,

и заиста, питам, да ли то чуда чине?
Сва дивота гола, ко глад. Гле у мени,
посвуда природа буја и зелени.

АКО СЕ КУЋА ДОБРО СРУШИ

АКО СЕ КУЋА ДОБРО СРУШИ

Ако се кућа добро сруши,
како кажу: све до темеља,
то није довољно добро
јер
моја је кућа
саграђена од стабала, блата и сламе
на једном јединoм камену.
Камен је мој деда донео
с Кајмакчалана,
и светог Арханђела на леђима,
и у недрима змију, чуваркућу
коју је назвао: Добрица.

Ако се кућа добро сруши
како кажу, све до темеља,
то није довољно добро
јер
рушити је бомбама, ракетама и ласерима;
бомбе, ракете и ласери
нису довољно јаки
за моју раслабљену кућу
јер ће од ње остати
само велика црна рупа.

И то ће бити довољно:
велика, црна, рупа...
Да преноћи Анђео.

НЕОБЈАВЉЕНИ ЧЛАНАК Р. Н.

Бојим се одвише да носим пушку.
Да ли је пушка-батина из Раја изашла?
Зато су ме регрутовали као новинара
да пишем издалека.
Пишем хронику опсаде Косова,
ту би требало унети тачан датум почетка
и краја, али нико не зна да ли
пре сто, двеста година,
можда у освит зоре ил несанице,
све што се на тој земљи догодило
било је касно, можда смо сви
изгубили осећај за време,
осећај за осећај,
сан за сан,
крв за крв,
дом за дом,
бол за бол,
смрт за смрт,
за једну везаност за земљу,
за рушевине
за светиње

за један монотон чланак
одвише привиђења
да бих носио пушку.

РАЗЛИКЕ

Украо сам кокошку
што носи златна јаја
ушуњао се у белу кућу
и украо пиштољ
што сеје њиве
мецима златним.

Прескочио сам струјни зид
два кербера,
и три љута змаја,
обукао
баде мантил
намазан кавијаром,
и густирао га грицкајући.

Седео је у фотељи
попут лава с гривом
златног сунцокрета.

У истом трену
Сандинисти маскирани
вулканском прашином
заузимају
парламент у Манагви.

Изгладнела деца Етиопије
са тиркизним амајлијама
што штите плућа и срце
позирају за светске агенције.

Енглеска краљица
седи крај прозора
у бело-белој хаљини
размишљајући о поретку
дрвореда.

Детаљ по детаљ
неумитно
открива разлику
у одевању.

ВЕЛИКИ ИГРАЧ

Ако, на пример, сутра падне светска влада,
свакако, неко ће искористити револуцију,
и кришом сићи у матични подрум података,
случајним избором открити прашину регистратора
на пример, са словом К.

Ако, на пример, сутра падне светска влада,
неко ће исписати налив пером:
случајни грађанин К. није жив.
И уђе у њ својим целим телом,
воском боје крви запечаћен,
и открити црвено-црно лице.

За рулетом Велики Играч
је подигао улог,

и загребао ноктима
у игри звецкања
у којој
сам себе побеђује.

ЖУТИ БИЦИКЛ

Кажем сутрашњица:
када ме више не буде,
све ће бити исто,
одлази се по свеже млеко и хлеб,
и прелистава жута штампа,
и јесен је исте боје,
и зелено поље се једнако зелени,
и поштар ће на бурек мирисати,
и пси луталице тражиће парење,
и стопера ластавица у новом небу
иште црквени звон,
док један клиња
у дворишту мог детињства
вози жути бицикл
и пада на оно место,
где сам и ја искрварио.
Из левог рамена
или десног лакта?

Чашица је препуна боли,
али толико боли,
за још један дан живота,
за још један дан плача...

О, колико је било сутрашњице
у тим сузама!?

КРСТОНОША

Ко окрили богом дар и коначан врт
где иште душа, и где пролеће ходи,
кад пут нам је поглед у небески рт
ко једном усходи, и душу породи.

Горутак згасли, крст, и напуштен дом
у сновима сустопице, та слика уходи.
Док превреле руже, ил крвоточни слом,
расту ко потоп, што собом одводи.

Оног ко стазом крене, и своје бреме
коначној луци вуче. Крстоноша чека
год година, векова век. Наше је семе,

клица од данас до памтивека.
А кад и њему ко сан, на дохват руке
дах оде, оде дах. Нек пишу поруке.

КОЛА СА ЗАПРЕГОМ

Видео сам кола са запрегом
у сумаглици Пете Авеније.
Био је то Стева од Лепенца,
кола, коњ, сумаглица...

Залутали.
Ал мину све...
Кола су била кола.
Коњ је сањао анатомију коња.
Завештавам корбач и бисаге...
Тачан број сенки возили су
у тим колима са запрегом.

Стева је у то веровао
ја нисам,
зато нисам никада био
на Петој Авенији
иако је била сумаглица.

ПОПРАВЉАМО КИШОБРАНЕ

Носим у телу кишу,
и сунце у равнодневици,
и море уокруг.

Откуда та вода?
Где кишница отиче?

Носим у телу рибарске мреже
и барку с месечином
и шевар уокруг.

Откуда долази та слика?
Где је крај сновима?

Носим у телу дечака,
који узвикује као глад:
поправљамо кишобране!

Откуда долази та глад?
Ако је у мени киша!

НЕ КАМЕНУЈТЕ

Не каменујте, никада
ни жену заблуделих мисли
ни жену на коленима
јер ће свакако,
попут Марије М.
све поднети мирно
као сенка звездана.

Не каменујте, никада
ни своју расушену душу
ни своје окамењено срце,
јер ће свакако,
кост по кост
обноћ нагризати
касна месечина.

Не каменујте,
ни кад кам на камену
завичајне куће остати неће,
и кад,

на тебе каменом крену –
ти их хлебом брани!

ХЕРОНОВО ПОКРЕТНО ПОЗОРИШТЕ

ХЕРОНОВО ПОКРЕТНО ПОЗОРИШТЕ

Степенице ка вратима позоришта
уздизале су се већ на другој аркади.
Одмах, након седмог дана, Бог
је пожелео преправљање.
Одмах, по рођењу, Херон је заковао
своје даске које живот значе.
Ипак, носио је механичке
груди, препуњене ланцима и чекрцима
које покрећу лутке и песковити
проток времена.
Убоги и прокажени покушавају
да певају Оду радости.
Херон је кренуо степеницама
као осуђеник на трг посипан кукутом.
Глумци и луде не иду тим путем,
и не носе Херонове чавле.
Да ли је он један од њих
или су они део њега?

Последњи стих
као огризак из својих уста
поделићу с вама,
стих који нема ни смисао,
ни крај,
осим ћутања
немог посматрача.

КЉУЧ ЗА ЕЛЕКТРОНСКУ НАРУКВИЦУ ЏУЛИЈАНА АСАНЖА

Не верујемо у кључ
за електронску наруквицу,
у спирално време,
у предвиђену будућност,
ни у нечитке књиге,
измишљене мемоаре,
ни у гласове познаника
који се чују,
у глобалну аждају
што прождире своју децу,
у заспалу пешадију
у дубини ноћи
док
пролази свет, пролази свет
иза кућерака непрестано,

отворите врата
да узрасте водени цвет,
јер су нам дата иста уста
да пијемо исту воду,
и једемо исти хлеб.

Отворите врата
Џулијана Асанжа
глеђосаним кључем
из народне бајке.

РУКЕ, СЕНКЕ

На истом прозору, руке
моје руке, твоје руке
ушушкане у рогоз.

На истом зиду, сенке
с пепелом у даху
ко сечива блистаху.

У трећем небу
с ножем о боку
неко кида
млечикасто воће...

ЗУПЧАНИЦИ, ТОЧКОВИ

Грешком сам ушао
у погрешан воз,
на погрешним точковима,
на погрешним шинама,
са неким другим путницима,
са неким уморним радницима,
са окнима у празном небу,
са теретом и касним писмима,
видео сам другу жену
са неким другим лицем,
можда виолинисту
што пева нешто
од пре Христа.

Кад покренем
тешке зупчанике
у својој глави,
одлазим раним возом
пре него што се
вратимо песми или сновима
и покрене витица
и путујућа маса,
можда река што тече
у недоглед...

ИСТОЧНИК

Знам за један грех
којег се не желим сећати.
Знам за један сан
кад ме чека Босонога.
Знам за јужна врата,
кроз која више нећу проћи.
Међ стакластим перлама има оних
што ехом жуде поленским бреговима.
У огледалу видим зимско лице заласка.
Знам да сам начинио тршчару и постељу од лишћа,
а она се пали додирима.
Не знам када ћеш Ти доћи, па да
покосим источну траву пред окућницом
за Тебе
кога нисам имао.

КАД АНЂЕЛИ ПАСИЈАНС ОТВАРАЈУ

Анђели што држе
четири стране света
не броје стопе времена,
и не траже краљевско друштво
већ се радије забављају
отварајући карту по карту
као што завирују
у душу по душу...

И пре него што отворе карту
претворићу сан у ветар,
и претворићу ветар у сан,
и узалуд лете ћилими,
и узалуд морје удара у обале
и узалуд ће писати књиге,
и узалуд изгонити овце на испашу,
и узалуд оросити пашњаке,
узалуд живети,
узалуд мрети,

ако моје карте нема
у рукаву Анђела.

МАРАТОН АРТУРА ТАКАЧА

Неће остати у снегу ниједан траг.
И неће бити да је похитао да га нема.
И неће бити да га нигде није било.
Такач је био ту у пахуљама што прекрију све.
Заиста, има ли душе тркача у траговима?
Има ли хиљаде километара у сметовима Копаоника?
Маратонац није отрчао у смрт,
већ је само на непцима осетио свежи долазак пролећа
и такмичаре заменио пролазним временом и
годишњим добима
и све предухитрио да у пролеће стигне први
и пронађу га свог расцветалог и пролећног.

НАОЧАРИ ЏОНА ЛЕНОНА

Сиви плочници Велике Јабуке
гледано кроз диоптрију ленонки
претварају се у боју крви.
Ту боју не могу
испрати ни водени топови
њујоршких комуналаца,
из лабораторија протетике-
сенка у крилу науке...

један човек
издалека
гледа убиство
другог човека, трећи
четвртог,

од петог
је аритметичка прогресија
нарасла до бројанице
млечног пута
ту настаје оптичка варка,
да ли је све велики прасак
ил' вечна музика...

АКВАРЕЛИСТ

АКВАРЕЛИСТ, БОЈЕ

Зеленоока

Имаш ме планино, у твојој стрмини,
у каменој лавини која чека,
у брзаку што хучи,
кад дажд пљушти.

Имаш ме планино, у твом зеленилу,
у листићу или перцету месеца.
шта значе зеленооки стихови
ако ме прождире мој сопствени вук?

Жуто, земља

Из равнице
где бејаху жетеоци,
жита и трсја,
јутара и сунаца
сити...
Сећа сити...
у заборав урањају,
у лежај од сламе
у хлебовне котарице од прућа,
у препуне ибрике ризлинга.

И, гле
голи и боси,
сањају своју децу
земљане боје...

Црвено

Јутрење, бојено
црвенилом макова:

челом и телом
заривен у венац
од грубог трња
чавли што размичу глежњеве
не знају за божанску анатомију...
док светлуцаху муње
што из отворених вена точих,

прареке
претаках из очију твојих,

тако лако као што
у топлом пепелу Голготе
белином конца
ткаље плаштаницу
обнављају.

Плави дан

живљах у галебовима
боје поднебесја,
живљах над бродовима
и бурама распршеним,
на далеким доковима и хридима,
живљах у зрневљу, у плавети на катаркама,
у звоницима и громачама,

док чекам добар ветар,
па да се оветримо
као махнита браћа.

Бело, контраст

Не постоји боја
која може обојити двадесети век...
Не постоји боља техника
справљања црнице
до наглим истрчавањем из рова,
до хитрине кратких валера,
до мешања
жучи, рђи и дима
па да постигнемо чврстину челика.

Није за то крив само судар светова,
већ и пећински човек
који отровном стрелом убија мамута,
и тражи извор
подно леденог врха
што се беласа.

Ка светлости

Извор је светиња
светлости...

Ехо песме је,
бденије песника
који је умро у сну
пред ползу свитања.

Са собом је понео
наследство земаљско,
и аквареле непомичних прозора,
боцу кисеоника за плућа своја,
и наглу Афродитину сен

у отежалим џеповима оку меда,
док лебди неумитно
ка неравнотежи
срца.

Извор је светиња
светлости...
Пчелињи народе мој.
Кућу планете
настањује небо риба,
да зборе о нашој пропасти.

ФРАГМЕНТИ КЕРАМИЧКЕ ТАБЛИЦЕ СИМБОЛА

ФРАГМЕНТИ КЕРАМИЧКЕ ТАБЛИЦЕ СИМБОЛА

Кажи име рибе?
Риба.

Кажи име вука?
Вук, преријски или степски
ако је у питању Хесе!

Кажи име тигра?
Тигар, био је јутрошњи из Палерма
и тигар с истока. Шир Кан,
ил Игоов јединац. Тигар архетип
ако је у питању Борхес!

Кажи име рибе?
Риба.

Кажи име бика или коња?
Бик, јак, хелиополиски, тореадорски, иловачни бик на
тестији за воду.
Коњ удова моћних,
глатких, Гогенов коњ или боље ждребац
сјајних копита бат.

Кажи име птице?
Птица у лету, у белини и плавети
једног Хемингвеја, јатимице у кључној секвенци
Хичкока,
небо то сам ја,
прозирна птица на златној оштрици копља...

Кажи име рибе?
Христ.
Символ Вере.

ДРВОДЕЉА

Док је спавао Исус Христ је
трезвеним оком видео јато рајских птица.
Сновиђење траје делић секунде,
можда и дуже.
Кад се пробудио знао је
тачан број,
сто шеснаест хиљада,
оних који ће васкрснути
након Његовог другог доласка.

Пред окућницом
је био неодређени број
необрађене храстовине.
Колико још дрводељине
у снопљу чека
пре поласка на коначно путовање?
Колико је још тешког рада
потребно за помесног дрводељу
да би био ближи
Царству Небеском?

Бог је Љубав.
Завапиће Јован са Патмоса
лицем решетака,
окупан у зној струготине
која веје као снег
из крваве плаштанице.

АВАЈ, ШЕКСПИРЕ

Нешто другачија поезија
се пише на другој обали.
Обала далека и сама,
звучи шпанска фантастика.
Нешто другачија одела
носе у Подмосковљу.
Одела личе на русе,
на жезло калашњикова и водку.
Нешто другачији духови
станују у барокним дворцима.
Дворци са лучним мостовима
за коњанике и цареве
кад иду пешке...
Авај, Шекспире!
Нешто другачији стих сам намислио
али је то већ одалека песма.

НОЋ ПЕСНИКА

Крст је
друго име
за одвајање духа од тела.
Одозго
гледано,
то није тајна.
Да ли овде беху
џелати пре мене?
Да ли Ева још чека
рајски обнажена,
док лист не пожути?
Да ли то беху дивљи пси
што несрећу њуше?
То не беху дивљи пси,
и то ниси била ти недосањана.
Већ то беху
сабласти белих очију
који бежаше пред огледалима.

Кад би дошла ноћ песника,
ја бих те чекао Свети Спасе
да ме упишеш у песму
гушчјим пером.

МАЛА НОЋНА ШИЗОФРЕНИЈА

Из енциклопедије

шизофренија-
(мед.) духовни поремећај,
у цепању душе,
у цепању личности
у недостатку хтења...
надмоћности
унутарњег живота
и ван света
укључујући
младалачко лудило...

Зато прилажем:
извод из матичне књиге,
и редне бројеве,
и пореске књижице,
и чланске карте,
рендгенске снимке,
и кредитну пластику,
и лажна документа,
и неколико прецртаних стихова,
и странца од Камија,
и инфаркте и вирусе,
снове, возну карту,
једно кишно летовање,
једну трагичну љубав,
зелену војну буквицу,
отпусну листу,
матични извод умрлих,
огледалце, бријач и перорез...
живот пун

ноћне фиоке
одакле прелива
нека шизофренија...

НАДГРОБНА ПОЕЗИЈА БОРХЕСА

Молим богове своје или свеукупност времена да мој живот заслужи заборав, да моје име буде Нико као Одисејево, али да неки стих потраје у ноћи наклоњеној сећању или јутрима људи.

Хорхе Луис Борхес

Песник чијег се имена не можемо сетити
посетио је Борхесов гроб у Швајцарској.
Помолио се боговима
да и он заслужи заборав
одмах пошто заслужи
ворхоловских
петнаест минута славе.
Међутим, песника чијег се имена
не можемо сетити,
од те славе је делило десетак секунди:
Секунда прва:
отвара шлиц на панталонама,
секунда друга,
намигује фотографу; Бићу спреман!
секунда трећа;
оштрим оком уметника циља
надгробну плочу,
секунда четврта;
мокри или симулира мокрење
за антологију песама у настајању...

Секунде наредне
су се претвориле

у надгробну поезију Борхеса,
у превише надолазећих стихова,
прогресија
за песника чијег се имена не можемо сетити.

КАД ЈЕ КТИТОР БИО САСВИМ МЛАД

Стабла су виша била
од Ктитора кад је био
сасвим млад...
Касније се у небу огледао,
касније се по делу узвисио,
кад су многи крстови
из копаоничких дрвореда васкрсли,
кад су Анђели мистријом и длетом
четири зида, с четири ветра озидали,

стабла су виша била
од Ктитора кад је био
сасвим млад...
Високо Лазарице!
Високо Милентијска сестрице!
Високо небеснице!

Ево, из Тропрста
у мучно тле
капље ко крв,
крсни нам знак.
Трисјај Милентијо!
Трисјај молитвенице!
Трисјај јаросна канонице!

И високо дарове прими
и опрости грехове наше:
јер кад се православни Храм зида,
прво се од греха душа вида!

КОВАЧ

Мишице распорите, звон срца звони
као десет сечива, клин клином бије.

Чекић по чекић, маљ по маљ га гони,
челом и железом, жар жељу лије.

Нек раскује, и нек наковањ мине
као ждребац крвцу ил копита бат.

Па топотом срца гривну стихује
ждрал зауздан, гриве распирује.

ПОЛЕН-ПОЉЕ

ДЕЦА У ПОЉУ

Деца у пољу
као деца у ваздуху,

деца у ваздуху
као дирижабли у сновима,

сан је сећање
на густи матичњак,

пролеће растерује
бојне отрове узалуд,

светлашце још нејако
да раскрили наше семе,

док туђа аждаја
једе нашу децу.

НЕБО, ПЕПЕО

Сећање на Данила Киша

У облацима острвља,
у пупку истргнутих пергамената,
што стрше попут телећих језика
с пепелом у очима,
као заставе на пола копља.
Небо је пепео твој.

Небо је пепео твој,
у бескрајној чежњи скупљача перја,
у ноћним ливадама муха и глога,
кад неокушано време,
као семе сунца развејава се.

Семе сунца развејава се.
Подигни главу! Обзор надолази
и бич по бич друмова пара ти груди.
Подигни главу! Кад коњи заржу,
и четворопрегом од ноката,
зацвиле бесни пси, ко виолине,
Подигни главу! Крваре окарине.

Крваре окарине.
То гњило небо,
и горки хлеб,
посече ко своју аждају,
а то беше и моја поезија.

То беше и моје копље.
Небо, пепео – Киша!

КО ХОЋЕ ДА УЗБЕРЕ ГРОЗД

Ко хоће да узбере грозд,
каже хиландарски зид,
и хоће грожђем,
да, хранећ тело,
гаси жеђ душе наше,
без молитве Богу
све је узалуд.

Али, ето,
каже хиландарски зид
из којег расте лоза...
Тешко је остати у мраку и ћутати,
чупам се из земље и камена,
и устремљујем,
изцигљавам корењем својим,
да би говорио о рођењу и васкрсењу...

Негде, ишчезавају
деца наша,
рођена и нерођена,
деца наша
остављају суху покорицу
њива необрађених...
Не знајући да земља дарежљиво
лозом даје вену своју...

Прићите,
младенци бездетни, не тугујте.
Сва зрна боје крви и свитања
остављам под атоским небом,

јер је зрно свако реликвија...
Ако ставите грозд и сунце
у чашу свете воде,
четрдесет дана молите се...
И видећете
живот као амфору
у одлучним рукама својим...

Ко хоће да узбере грозд,
Преподобни Симеоне, моли Бога за нас!

ДОЛЕ У ПУСТОПОЉИНИ

Сећање на Шантића

Убоге душе,
убоге се
узносе на небо,

од мог тела земље

остала је силуета...

Доле у пустопољини
стабљике памте твој укус
девице Адамовог ребра
и змијски свлак,
скерлетни задах грабежи
у њиховој кожи носе,
ослушкују, стрељају,
те глуве лисичје
сјактаве очи,
шапе што гребу, гребу,
из пратла, гнездашца, тла
извлаче голе тиће,
убоге душе
добро назубљене
лисичјим зубљама неумилним.

Убоге душе,
убоге се
узносе на небо,

од мог тела земље

остала је силуета,
убоги се
сјатише око ње...

ПОЉЕ

Изгубио сам зелено поље
у твојим очима,

очи заустављене у плачу,
поље заустављено над острвљем,
изгубљени
једно другом не знамо доћи.

Нежне руке заустављене
у додиру... Груди траже
топлину полена... Речи,

речи, стихови који грле
и пој травки и плодоцвећа
којим бих те оденуо.

Један гавран кљуца
поље по поље
и мрви
наше цаклеће сунце.
Пођимо,
да саберемо светлост.

КА ВЕРГИЛИЈЕВОЈ РЕЦИ

Између два врта
пчеле ограђују крилима
зору од вечери.
Као тајни љубавници
голубови се клањају
својим сенкама.

Између два врта,
овога и онога света,
пчеле исписују крилима
космички хоризонт
док лете ка уснама
свеже амброзије,

ка шумским јагодама,
јабукама дивљим,
а за бербу зрелих,
попут твојих
нектар груди...

Колико је девојака
за бербу спремно?

Ено, змијугају доле
ка млечној долини
да се напију
лирских капљица
са Вергилијеве реке.

НАДРАЖАЈИ

Лебде, краве огромне,
краве ваздушне, лебде;
млазеви кобалтног млека
још увек заливају
наше полен-поље.
Ено, нашег вимена, љубави!
Ти ниси сањала
то кобалтно небо
и црну маску што
стављаш на лице.
Узми моју маску
и мој сан
можда је угодније.
Овај наш свет је полен-поље:
удахни мало ваздуха, љубави!
Мој ваздух и твој ваздух,
биће исти дахтај
заувек.
Мој и твој језик
исти је пуж-голаћ
у својој гримизној
разголићености,
док разуздан хрли
к снопљу лозовом
с влажним витицама.
Ко је то од нас двоје
обневидео небовидом?

Обневидео пепелом мртвих барјака,
или рачвом испружених удова,
обневидео обелиском мушке наготе,
или црвенилом латица железних,
кулама бетонским прошивеним звездама,
рововима укопаним свемиром,
сунцем сачуваним у саксијама,
беличастом лепотом атомске печурке,
насушни полен
дишем
миришем,
све што се
раствара,
Алергија је име твоје, љубави!
Алергија...
Alergia...
Alergo...
Aria...
Arioso...
Alergo...
Allegro...
Allegreto...
Allegretino...
Allegrisimo...
Accelezando..
Allegro libero....
Allegro con spiritouoso...
Allegro furioso...
Allegro nobilamente...
Allegro perpetum mobile...

О ПЕСНИКУ

Небојша Лапчевић је рођен 1966. године у Крушевцу. Објавио је књиге *Семе на ветру* (песме, 1999), *Оваплоћавање* (прозни триптих, 2000), *Песник и његови модели* (стихови и проза, 2001), *Строфе у прасликама* (песме, 2003), *Улаз на јужна врата* (кратке приче, 2007), *Ко је дрпио чарлија?* (приче за децу, 2009), *Долазак Христа на Менхетн* (песме, 2010). Написао је либрето за сценску кантату *Крст светога цара Константина* (2013) и либрето за прву крушевачку оперу *Лазарево обретеније*, која је изведена 2015. Аутор је романа *Језеро у Ћелијама* (2013) и *Сценарио за Вудија Алена* (2016).

Песме су му уврштене у више антологија и превођене на неколико европских језика. Двоструки је добитник награде „Расински цвет", признања града Звечана за допринос Српској култури, награде Расинског сајма књига за књигу године, за роман *Језеро у Ћелијама*, Златне значке КПЗ Србије и Награде за Авангардни роман године Србије и дијаспоре 2014. За књижевно стваралаштво за децу овенчан је Наградом „Брана Цветковић", 2018 године.

Живи у Крушевцу и ради у Културном центру Крушевац, као уредник програма Легата Милића од Мачве.

У ОВОЈ КЊИЗИ

5 Ваздух

ОСВАЈАЊЕ ВАЗДУХА

9 Освајање ваздуха
10 Парабола о забрани окупљања
11 Сигмунд је имао право
12 Све оно што нам остаје
13 Поетика монокултура
14 Деконструкција вајаревог сна
15 Биста незнаном јунаку
17 Парење мачака
18 Мирис разгрејне жалфије

ОРНАМЕНТИ СПРАМ СВЕТЛОСТИ

21 Жижник
22 Орнаменти спрам светлости I–IV
25 Надолази нека вода
26 Преображај
27 Привиђење
28 Карабитна лампа
29 Сејач
30 Пребројавање дрвореда
31 Сонет опсена

АКО СЕ КУЋА ДОБРО СРУШИ

35 Ако се кућа добро сруши
36 Необјављени чланак Р. Н.
37 Разлике
39 Велики играч
40 Жути бицикл
41 Крстоноша
42 Кола са запрегом
43 Поправљамао кишобране
44 Не каменујте

ХЕРОНОВО ПОКРЕТНО ПОЗОРИШТЕ

47 Хероново покретено позориште
48 Кључ за електронску наруквицу Ц. А.
49 Руке, сенке
50 Зупчаници, точкови
51 Источник
52 Кад анђели пасијанс отварају
53 Маратон Артура Такача
54 Наочари Џона Ленона

АКВАРЕЛИСТ

56 Акварелист, боје

ФРАГМЕНТИ КЕРАМИЧКЕ ТАБЛИЦЕ СИМБОЛА

63 Фрагменти керамичке таблице симбола
65 Дрводеља

66 Авај, Шекспире
67 Ноћ песника
68 Мала ноћна схизофренија
70 Надгробна поезија Борхеса
72 Кад је ктитор био сасвим млад
73 Ковач

ПОЛЕН-ПОЉЕ

77 Деца у пољу
78 Небо, пепео
79 Ко хоће да узбере грозд
81 Доле у пустопољини
82 Поље
83 Ка Вергилијевој реци
84 Надражаји

87 *О песнику*

Небојша Лапчевић
БЕРАЧИ ПОЛЕНА

Едиција

повеља

Библиотека
ПОЕЗИЈА, ДАНАС
књига сто педесет пета

Уредник и рецензент
ЖИВОРАД НЕДЕЉКОВИЋ

Издавач
НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
„СТЕФАН ПРВОВЕНЧАНИ"
КРАЉЕВО

За издавача
МИША МИЛОСАВЉЕВИЋ

Главни и одговорни уредник
ДЕЈАН АЛЕКСИЋ

Ликовни уредник
ДРАГАН ПЕШИЋ

Штампа
Планета принт
Београд

Тираж
500

Краљево
2019

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-1

ЛАПЧЕВИЋ, Небојша, 1966-
Берачи полена / Небојша Лапчевић. - Краљево : Народна библиотека „Стефан Првовенчани", 2019 (Београд : Планета принт). - 95 стр. ; 20 cm. - (Едиција Повеља. Библиотека Поезија, данас ; књ. 155)

Тираж 500. - О песнику: стр. 87-88.

ISBN 978-86-80522-70-8

COBISS.SR-ID 279812108

Небојша Лапчевић

БЕРАЧИ ПОЛЕНА

повеља